

Toomas Kuter: Pärnus on palju häid muusikuid, kultuurielu on kirev ja siin tehakse palju kvaliteetset muusikat

29.10.2011 09:46

[Karin Klaus](#), toimetaja

Pärnu linna 2011. aasta muusika aastapremia saanud Toomas Kuter usub, et Pärnu muusika- ja kultuurielu on rikas ning publikut tuleb maast madalast kasvatada, et tekiks armastus klassikalise muusika ja laulu vastu.

Toomas Kuter kontserdil Moskva Ukraina kultuurikeskuses.
Foto: Erakogu

Kuterile anti muusikapremia Klaudia Taevi nimelise rahvusvahelise vokalistide konkursi kõrgetasemelise korraldamise ja Giuseppe Verdi ooperi "Attila" lavastuse produtseerimise eest 2011. aasta Pärnu rahvusvahelisel ooperifestivalil "PromFest".

Taevi konkursi kõrval korraldab Kuter eakamatele lauljatele mõeldud "Seniorlaulu". Täna-homme jõuab lõpusirgele I Tiit Kuusiku nimeline rahvusvaheline kammerlauljate konkurss, kus Toomas Kuter on kunstiline juht ja žürii liige.

Olete Klaudia Taevi konkursi president, mida see töö endast täpselt kujutab? Kuidas ettevõtmine alguse sai? Kas ise osalete žürii töös?

Konkurss toimus esimest korda 1996. aastal ja see pidi alguses korduma iga viie aasta järel. Juba esimesel korral arvati, et lauluvõistlust võiks tihedamini korraldada. 2001. aastal toimus konkurss teist korda ja siis juba iga kahe aasta järel.

Loomulikult ei tee ma midagi üksi, konkurss saab teoks tänu väga heale meeskonnatööle. Eelkõige on see Erki Pehki südameasi, kellega oleme korraldanud igasuguseid huvitavaid asju alates 1998. aastast.

Kuna meeskond on väga väike, tuleb teha kõike, mida vaja. Presidenditöö ei tähenda ainult ava- ega lõpukõne pidamist, suure osa moodustab iga üritusega kaasnev rutiinne töö: buklettide koostamine ja väljaandmine, ohtralt suhtlemist, jooksvate probleemidega tegelemine, kontrollimine, et küllakutsed saaksid õigeks ajaks vormistatud, et viisad oleksid korras ja noodid olemas.

Vahel tuleb kleepida ja lõikuda, töötab justkui Kuteri ja Pehki päkapikutöökoda. Mis puutub žürii töösse, siis mul on konkursi presidendina hääleõigus, kuulan kõik võistlejad ära. Eks minulgi kujune välja oma lemmikud, aga tavaliselt ühtivad need žürii arvamusega.

Kuidas olete lauluvõistluse arenguga rahul? Kui palju Eestis üldse klassikalise laulu konkursse on?

Olen praegu rahul ja loodan, et see areneb veel, sest võimalusi on küll. Palju sõltub toetusest. Kasashtanis Bibigül Tulegenova nimelisel rahvusvahelisel ooperilauljate konkursil, kus ma just mõni nädal tagasi käisin, annab president isiklikult preemia võitjale üle ja preemiaga kaasnevad rahasummad pole meie omadega võrreldavad. Kui Taevi konkursil saaks kasutada kolmandikkugi sellest rahast, võiksite võistlust palju paremini teha.

Eestis on olnud Hendrik Krummi, Georg Otsa ja Tiit Kuusiku nimeline konkurss, paraku toimunud kõik vaid kuni kolm korda. Taevi konkurss on jõudnud juba seitsmenda verstapostini, 2013. aastal tuleb see kaheksandat korda.

Esimesel Klaudia Taevi konkursil osales 17 lauljat, viimasel korral juba 85, kelle hulgast teise vooru valiti 30 andekat noort. Kaugeimad osalejad on olnud Hiinast Argentinast, Lõuna-Koreast, Ameerika Ühendriikidest, Austraaliast.

Mis meelitab näiteks Hiina laulja teise maailma otsa võistlusele, kus isegi preemiad märkimist ei vääri?

Ka Tiit Kuusiku nimelisele kammerlauljate konkursile registreerus esimesena Hiina tenor. End konkursandi olukorda pannes arvan, et esiteks on inimesel lihtsam saada enese kohta hinnangut kodunt kaugel.

Igas muusikaakadeemias on igal žüriiliikmel ja muusikapedagoogil oma subjektiivne hinnang ja see on loomulik. Minnes kusagile kaugemale konkursile täiesti puhta lehena, saab noor laulja enese kohta objektiivsemat informatsiooni.

Teiseks otsitakse võib-olla uusi kogemusi, midagi põnevat CVsse, ehk tundub Eesti eksootiline. Ning kolmandaks: üldjuhul ei lähe lavale inimene, kes pole mingil moel edev ega taha teha karjääri.

Preemia määramisel tõsteti esile teie panust kevadel lavale tulnud ooperi "Attila" ettevalmistamisel. Kuidas "Attila" meeldis ja mis on seitsmest ooperilavastusest teie lemmikud?

"Attila" on siiski rohkem Erki Pehki, Madis Nurmsi ja kogu "PromFesti" meeskonna töö ja ettevõtmine.

Mulle on kõige enam meeldinud "Carmen" ja "Thaïs". "Attila" pakkus ka toreda elamuse, aga armastan siiski rohkem kõrgemaid hääli ja Veronika Džiojeva mängis Thaïs'd väga kõrgel tasemel.

Attila rolli laulnud Anatoli Siuko oli samuti võimas, nägime teda selles rollis konkursil esinemisega võrreldes hoopis teises valguses.

Võib-olla olen natuke liiga roomameelne, et võtta vastu Rooma vastu suunatud ooperit selles kontekstis, kuigi Verdi ei kirjutanud "Attilat" roomavastaseks.

See ei tähenda, et ma ei oskaks "Attilat" hinnata. Minule on inimese esmane kriteerium tema mõistmisvõime. Arenenud inimene püüab alati mõista, vähem arenenu mõistab hukka.

Korraldate veel konkurssi "Seeniorlaul" ja homme lõpeb Tiit Kuusiku nimeline rahvusvaheline kammerlauljate võistlus, mille kunstiline juht ja žürii liige olete.

Kuusiku-nimeline konkurss toimub esimest korda, tähistamaks legendaarse laulja 100. sünniaastapäeva just Kuninga tänava põhikoolis, kus Kuusik õppis. Loodan, et konkurss kujuneb elujõuliseks ja hakkab toimuma vaheldumisi Taevi konkursiga.

"Seeniorlaul" tuleb 2012. aasta 21. aprillil juba kuuendat korda, eelmisel aastal osales üle 50 laulja. Sellest võistlusest saan ma suure annuse positiivsust. Kõigis neis eakates inimestes, kes "Seeniorlaulule" tulevad, on väga palju tahet ja elujõudu. Nad ei saa konkursilt midagi vastu peale positiivse energia.

Iga kord pärast "Seeniorlaulu" olen heldinud ja mõtlen, et mul pole mõtet oma pisikeste probleemide üle hädaldada, kui tunduvalt suuremate tervisemuredega eakad inimesed teevad, mida naudivad, ja on õnnelikud.

Esinete päris palju välisriikides. Mis on olnud põnevamad esinemiskohad ja kuidas te neid leiате? Kas jätkub aega Eestiski kontserte anda?

Esinemisi on suhteliselt tihedalt, välismaale kutsutakse ikka tänu pika aja jooksul kujunenud suhetele. Olen laulnud Venemaal, Ameerika Ühendriikides, Valgevenes, Saksamaal, Soomes, Lätis, Leedus.

Paar nädalat tagasi tulin Jaak Jõekalda ja kontsertmeister Helin Kapteniga Moskvast, andsin kontserdi seales Ukraina kultuurikeskuses, esitasin ka Eesti laule. Veel osalesin Moskva muusikafestivalil "Tušino kuldne sügis", seegi oli huvitav ettevõtmine.

Pärnus esinen taas novembris. Novembris annan soolokontserdi Kaunases, detsembri alguses esinen Roomas.

Olete õppinud kuulsate lauluõpetajate Klaudia Taevi ja Therese Raidi käe all aga muusikalist kõrgharidust teil pole. Miks selline valik?

Kui läksin Tallinna riiklikku konservatooriumi astuma, istusid katsetel saalis Tiit Kuusik, Urve Tauts, Mati Palm ja Hendrik Krumm, sain neilt kümme palli, maksimumtulemuse. Kuusik hüüdis saalist "Bravo!" – sellega võin tõesti uhkustada. Aga järgmisel päeval kukkusin solfedžoeksamil läbi, sain ebumusikaalsuse eest ühe. Teist korda ma katsetele enam ei läinud.

Mingil määral mul ei vedanud, sest soovisin ju astuda laulu ettevalmistusosakonda ja seal polnud solfedžot veel vaja. See oli esimene ja ainuke aasta, kui ettevalmistusosakonda pürgijatele sellised katsed korraldati, hiljem nendest loobuti. Selle tuntud helilooja nime, kes mu ebumusikaalseks tunnistas ja läbi kukutas, jätan ütlemata. Elu paneb ise kõik paika.

Kas olete vahel kahetsenud, et kõrgkoolidiplomit taskus pole? Ega mõne ooperiaaria suurepärasest esitusest vaadates teki pisuke kadetus, et tahaks ka?

Paberi puudumist on mulle mõnikord ette heidetud, aga see on rohkem etteheitjate probleem. Sellele vaatamata laulan rohkem kui nii mõnigi akadeemia lõpetanud inimene.

Ma armastan kammerlaulu. Muidugi oleksin ooperit laulda tahtnud, aga kujutan ette, et teatris töötades oleksin sellest nii sisse võetud, et poleks aega tegelda enam millegi muuga, kas või kirjutada muinasjutte.

Vaadates oma teatriinimestest sõpru, tundub mulle, et nad on heas mõttes nagu karussellil. Nende elu ongi teatris, aga on olemas ka eluteater, milles tahaks osaleda. Nii et ma ei oska midagi kahetseda.

Tegelete mitme kunstiliigiga, muu hulgas kirjutate muinasjutte, novelle, luuletusi. Mis on teie lugude sõnum?

Võib-olla eri tegevusalad killustavad isiksust, samal ajal annavad midagi juurde.

Mul on oma kirjatöodes alati sõnum. Elu on selleks liiga lühike, et raisata oma aega sellele, mil pole sõnumit. Samuti on elu liiga lühike selleks, et solvuda, vihastada, kadedust tunda, õiendada ja pidevalt oma õigust taga ajada. Meile kõigile jätkub päikese all ruumi.

Muinasjuttude ja novellide kirjutamist võtan kui tööd, panen kella lauale ja kirjutun tund aega. Luule sünnib teistmoodi emotsioonidest. Kirjutun sellest, mis parasjagu mõttes. Ilmselt tunnetan maailma ja elu veidi avaramalt ja ega sedagi saa salata, et inimeste energeetiline maailm on mulle nähtav. See jätab kindlasti jälje loominguusse.

Käite väga palju kontsertidel ja etendustel, kirjutate arvustusi. Mis on teie suurimad muusikaelamused? Milline on teie lemmikmuusika?

New Yorgi Metropolitan Opera Theatres (MET) olen näinud 34 etendust, Moskva Suures teatris 20. Mulle meeldib ooperit live'is kuulata.

Eredamad elamused on olnud René Fleming METis Rossini ooperis "Armiida", Deborah Voight Wagneri "Siegfridis".

Placido Domingo 2008. aastal Cilea ooperis "Adriana Lecouvreur" Maurizio rollis, samuti METis. Domingol on eriline võlu, karisma, mis lisandub kvaliteedile.

Lemmikud, kui jätta välja ooperi- ja klassikaline muusika ja romansid, on kõik, mis seotud Roomaga. Roomast on kirjutatud väga palju laule, ma ei teagi täpselt, mis mind selle linnaga seob.

Olete näinud maailma tippulajaid ja -lavastusi. Kuidas tundub Estonia teatri ja lauljate tase muu maailmaga võrreldes?

Tase on nii ja naa, kõik oleneb sellest, mida vaadata. Eestis on väga palju häid hääli, paraku muutub isiksuste potentsiaal järjest väiksemaks.

Ega ainult hääli laula, isiksus paneb selle elama. Kui artist või esineja läheb lavale, saab kahe esimese minutiga aru, kas tal on fluidum. Seda ei saa õppida, erinevalt tehnikast. Ma ei tea, kas see on ajastu märk või inimesed ei julge enam olla nemad ise, püüavad end tagasi hoida.

Estonias olen saanud palju positiivseid elamusi, seal on võrratuid hääli, näiteks Heli Veskus. Head hääled peaksid olema mingi aja Eestist eemal ja nägema rohkem maailma, see arendab väga palju.

Kõiki asju pole vaja võrrelda. Püüan alati mõista, mitte hukka mõista, kuigi inimese esimene reaktsioon on alati hinnangu andmine. Sellest tuleb üle olla.

Näiteks nägin Peterburi Marinski teatri "Attila" esietendust ja pean ütleva, et Endla teatris tehtud "Attila" lavastus oli palju huvitavam. Üllar Saaremäe, Madis Nurms, Oleg Titov ja Erki Pehk tegid väga head tööd.

Kurdetakse, et noored ei huvitu klassikalisest muusikast. Mida teie arvate? Kas tõsisematel kontsertidel publikut jätkub?

Publikut peab kasvatama, see kujuneb aastatega välja. Minul on alati saal täis ja olen väga õnnelik selle üle, aga see publik on tekkinud aastatega, mitte üleöö. Rahvusoperi Estonia paljud etendused on samuti välja müüdud. Minu meelest on noortel huvi küll, ehk mitte niipalju 20aastastel, kuid 30aastastel juba on. Noored on noored, tungide ja tormide väljaelamine agressiivsemas ja moodsamas muusikas on loomulik.

Kui palju olete kursis Pärnu muusikaeluga? Ega Pärnu lauljale kitsaks jää?

Pärnus on palju häid muusikuid, kultuurielu on kirev ja siin tehakse palju kvaliteetset muusikat. Minule Pärnu meeldib, ma pole nõus kurtjatega, et siin ei toimu midagi. See on suhtumise küsimus: kõik on olemas, oleneb, mida otsida.

Mida vanemaks saan, seda rohkem meeldib mulle Pärnu õhk. Tulles mõnest suurlinnast ja astudes Pärnus bussist välja, tunnen, kui kodune ja hea siin on.

Eks lisa saadud muusikapreemiagi tunnet, et olen siin ehk vajalik.

CV

Sündinud 18. novembril 1965 Pärnus.

1975–1984 Pärnu VI keskkool.

Õppis 1981–1986 Klaudia Taevi ja 1987–1993 Therese Raide juures.

Lauljana kogunud tunnustust eri rahvaste romansside ja kammerlaulude esitajana. Ilmunud sooloplaad "Minu tee" (2006).

Mitme kirjanduskonkursi võitja ja laureaat.

Koos helilooja Andranik Kecekiga valminud muusikaline muinasjutt "Ununenud muinaslugu" (2002), helilooja Jüri Dmitrijeviga vokaaltsükkel "Armastusse minek" (2004), "Put k ljubvi" (2006).

1996 – Klaudia Taevi nimelise rahvusvahelise noorte lauljate konkursi president.

Gavrila Deržavini nimelise Venemaa kirjanduse ja kaunite kunstide akadeemikorrespondentliige, Eesti ajakirjanike liidu, Venemaa regioonidevahelise kirjanike liidu, Saksa-Eesti foorumi ja Eesti autorite ühingu liige.

Medalite ja muude autasude kõrval pälvinud Conventus Terra Mariana aurüüti nimetuse Roomas 2010. aastal.